

Вх. №...../.....2024 г.

ДО
ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КЕВР

ДОКЛАД

от

дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ и
дирекция „Правна“

Относно: *Утвърждаване на цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт*

Административното производство е образувано по подадено от държавно предприятие „Национална компания Железопътна инфраструктура“ (ДП НКЖИ) заявление с вх. № Е-13-147-2 от 29.03.2024 г. за утвърждаване на цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт.

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 8 от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) осъществява регулиране на цените в случаите, предвидени в този закон. По силата на чл. 30, ал. 1, т. 15 от ЗЕ на регулиране от Комисията подлежи цената за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт.

С Решение № Ц-28 от 01.07.2021 г. КЕВР е утвърдила на ДП НКЖИ приложим метод на регулиране „горна граница на приходи“ и продължителност на четвъртия регулаторен период – 3 години, както и е утвърдила за първата ценова година на регулаторния период цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт в размер на 0,12979 лв./kWh, без ДДС, при необходими годишни приходи – 37 044 хил. лв. и пренесена електрическа енергия – 285 412 MWh.

С Решение № Ц-20 от 01.07.2022 г. КЕВР е утвърдила на ДП НКЖИ за втората ценова година от четвъртия регулаторен период цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт в размер на 0,14274 лв./kWh, без ДДС, при необходими годишни приходи – 43 401 хил. лв. и пренесена електрическа енергия – 304 059 MWh.

С Решение № Ц-15 от 30.06.2023 г. КЕВР е утвърдила на ДП НКЖИ за третата ценова година от четвъртия регулаторен период цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт в размер на 0,13139 лв./kWh, без ДДС, при необходими годишни приходи – 42 984 хил. лв. и пренесена електрическа енергия – 327 160 MWh.

Предвид горното в разглежданото административно производство на ДП НКЖИ следва да се утвърди приложим метод на регулиране, продължителност на новия регулаторен период и цена по чл. 30, ал. 1, т. 15 от ЗЕ.

Съгласно чл. 3, ал. 7 от Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (НРЦЕЕ) Комисията с решение определя приложим метод за регулиране на енергийните предприятия, като се ръководи от принципите по чл. 23 и чл. 31 от ЗЕ. С оглед осигуряване на устойчивост на ценовото регулиране, както и на равнопоставеност с дружествата, осъществяващи дейността „разпределение на електрическа енергия“, е обосновано при регулирането на цената за разпределение на тягова електрическа енергия на ДП НКЖИ да продължи да се прилага методът „горна граница на приходи“ съгласно чл. 3, ал. 2, т. 2 от НРЦЕЕ, при който регулаторният период е с продължителност от 2 до 5 години, като след проведен регулаторен преглед Комисията утвърждава цени и необходими годишни приходи на енергийното предприятие за първата година от регулаторния период и може да ги изменя в края на всяка ценова година или в края на регулаторния период в съответствие с глава трета от НРЦЕЕ. При този метод за регулиране енергийните дружества са мотивирани да работят по-ефективно, тъй като имат възможност да реализират допълнителна възвръщаемост, ако постигнат определените от КЕВР целеви показатели. Посоченият метод насърчава бизнес активността и повишава ефективността на работа на регулираните дружества, тъй като е свързан с определяни от регулатора показатели и критерии за изпълнението им. Последното е инструмент за осъществяване на регулаторна политика в защита на интересите на клиентите, тъй като необходимите приходи на енергийните предприятия за всеки ценови период се коригират в зависимост от изпълнението на определените показатели за предходната година. Основната цел на регулирането на цените чрез метода „горна граница на приходи“ е създаването на стимули за енергийните предприятия да намаляват своите разходи. Това се постига чрез определяне на приходи, респективно цени, които енергийното предприятие следва да получава за период от няколко години, независимо от размера на разходите, които прави през този период. В тази връзка стимулите предоставят на регулираното предприятие възможност да управлява свободно доходността от дейността си по време на определения регулаторен период. Утвърждаването на необходимите годишни приходи за дейността за първата година от регулаторния период и тяхното изменение с корекционните фактори през останалите ценови години на регулаторния период осигурява по-голяма прогнозируемост и инвестиции, насочени към постигане на целевите показатели, които да гарантират оптимизиране на разходите и подобряване ефективността на работата на дружествата.

При определяне на продължителността на петия регулаторен период на дружеството следва да бъдат взети предвид следните обстоятелства: по-продължителен срок на регулаторния период би довел до по-голяма стабилност и прогнозируемост за ДП НКЖИ и за неговите клиенти; по-кратък регулаторен период ще създаде възможност Комисията да провежда по-ефективен контрол по отношение на извършените разходи за осъществяване на лицензионната дейност по вид, обем и стойност, обема на извършените инвестиции, да прави оценка на постигнатия икономически ефект и влиянието му върху ефективността на работа, да отчита изменението на потреблението на тягова електрическа енергия, влиянието на промените в икономическите условия в страната и др. С оглед гореизложеното е обосновано да бъде утвърдена продължителност от 3 (три) години на петия регулаторен период за ДП НКЖИ. По този начин във връзка с промяната в структурата на разходите, включени в цената за разпределение на тягова електрическа енергия и инфраструктурните такси, събирани от ДП НКЖИ за достъп до железопътната инфраструктура, ще се балансират стимулите и рисковете, произтичащи от по-продължителен ценови период, както за дружеството, така и за клиентите му.

По силата на чл. 9, ал. 3 от Закона за железопътната инфраструктура (ЗЖИ) ДП НКЖИ е основен управител на железопътната инфраструктура и дейността му е регламентирана в норми на европейското и на вътрешното законодателство. В Регламента за изпълнение (ЕС) 2015/909 на Комисията от 12 юни 2015 година относно реда и условията за изчисляване на преките разходи, направени вследствие на извършването на влаковата услуга (Регламент 2015/909) са уредени редът и условията за изчисляване на преките разходи, направени

вследствие на извършването на влаковата услуга. Според посочения регламент ДП НКЖИ следва да прилага такси за минимален достъп до железопътната инфраструктура, които се определят на равнището на преките разходи, направени вследствие на извършването на влаковата услуга. В чл. 3, пар. 1 от Регламент 2015/909 се посочва, че преките разходи за цялата мрежа се изчисляват като разликата между разходите за предоставяне на услугите от пакета за минимален достъп и за достъп до инфраструктурата, която свързва обслужващи съоръжения, от една страна, и от друга – недопустимите разходи. Като преки разходи, които следва да се включат в пакета за минимален достъп съгласно Регламент 2015/909, се определят разходите за поддръжка и ремонт на контактната мрежа, без разходите за амортизации на контактната мрежа, разходите за механизация и разходите за персонал, свързан с експлоатацията на контактната мрежа, т.е. разходите, включени в пакета за минимален достъп, не следва да са ценообразуващ елемент на цената за разпределение на тягова електрическа енергия.

Съгласно чл. 35, ал. 3 от Закона за железопътния транспорт, размерът на таксите се определя от управителя на железопътната инфраструктура съгласно методика за изчисляване на инфраструктурните такси (пакет за минимален достъп), събирани от управителя на инфраструктурата, приета от Министерския съвет по предложение на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

I. Анализ и оценка на предоставената от дружеството прогнозна информация

Със заявление с вх. № Е-13-147-2 от 29.03.2024 г. ДП НКЖИ е предложило за първата ценова година от петия регулаторен период цена за разпределение на тягова електрическа енергия в размер на 0,16422 лв./kWh, без ДДС, при следните ценообразуващи елементи:

1. Предложената стойност на експлоатационните разходи, административните разходи и разходите с общо предназначение за разпределение, без включени разходи за амортизации, е в размер на 25 207 хил. лв., в т.ч. разходи за закупена електрическа енергия за технологични разходи в размер на 2 000 хил. лв.;

2. Прогнозната стойност на разходите за амортизации е 15 509 хил. лв.;

3. Регулаторната база на активите (РБА) е в размер на 43 109 хил. лв., в т.ч.:

– призната балансова стойност на активите – 120 316 хил. лв.;

– среден номинален размер на инвестициите – 40 006 хил. лв.;

– необходим оборотен капитал – 4 558 хил. лв.;

4. Необходимите годишни приходи са в размер на 49 092 хил. лв.;

5. Нормата на възвръщаемост на капитала е в размер на 1,17%;

6. Количеството електрическа енергия, разпределена до клиентите на тягова електрическа енергия, е в размер на 298 940 MWh.

II. Ценообразуващи елементи

След анализ на информацията, съдържаща се в заявлението за цени на ДП НКЖИ и представения годишен финансов отчет на дружеството за 2023 г., са извършени корекции на ценообразуващите елементи, както следва:

1. Технологични разходи при разпределение на електрическа енергия.

1.1. Размер на технологичните разходи:

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 19 от ЗЕ Комисията определя максимални размери на технологичните разходи на електрическа енергия, които могат да бъдат признати при ценовото регулиране при разпределение на електрическа енергия. С Решение № Ц-30 от 01.07.2019 г. и Решение № Ц-28 от 01.07.2021 г. КЕВР е определила на ДП НКЖИ технологичен разход за третия и съответно за четвъртия регулаторен период в размер на 7% и 4,7% от количеството пренесена активна електрическа енергия.

В заявлението си за утвърждаване на цени ДП НКЖИ посочва, че е извършена експертна оценка на потенциала за енергийна ефективност на съответните мрежи чрез намаляване на технологичните разходи, както и анализ на преноса, разпределението, управлението на товарите и ефективното функциониране на разпределителната мрежа на дружеството. Във връзка с това дружеството е предложило технологичен разход в размер на 4,7% от пренесената електрическа енергия.

При извършения преглед на отчетените данни на дружеството се установява, че е налице тенденция за намаляване на технологичните разходи на ДП НКЖИ за четвъртия регулаторен период до 1,42%. Тази тенденция показва, че дружеството е предприело действия и мерки за оптимизиране, ефективно управление и експлоатиране на електроразпределителната мрежа, което е довело и до намаляване на технологичния разход.

Предвид горното и с оглед определения метод за регулиране е обосновано технологичният разход за пренос на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт през следващия регулаторен период да бъде определен в размер на 2,00% от пренесената електрическа енергия.

1.2. Цена на електрическата енергия за технологичен разход

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 8г от ЗЕ, за целите на ценообразуването КЕВР следва да определи прогнозна пазарна цена на електрическата енергия за покриване на технологичните разходи на оператора на електропреносната мрежа и на операторите на електроразпределителните мрежи. Прогнозните нива на технологичните разходи по разпределението се остойностяват по сумата от тази цена, цената за задължения към обществото и цените за достъп и пренос до/през електропреносната мрежа (чл. 28, ал. 3 от НРЦЕЕ). В доклад с вх. № Е-Дк-703 от 31.05.2024 г. е изчислена прогнозна пазарна цена за операторите на електроразпределителни мрежи в размер на 185,38 лв./MWh, разходи за балансиране в размер на 1,80 лв./MWh, цена за достъп до електропреносната мрежа в размер на 0,85 лв./MWh, цена за пренос през електропреносната мрежа в размер на 12,54 лв./MWh и цена за задължения към обществото в размер на 0,00 лв./MWh. В тази връзка прогнозната пазарна цена на електрическата енергия за покриване на технологичните разходи на ДП НКЖИ е в размер на 200,57 лв./MWh.

2. Разходи за амортизации

Средните разходи за амортизации за петия регулаторен период са определени по следната формула:

$$AM = (AM_1 + AM_2 + AM_3) / 3 - AMф + (2,5 * AMI_1 + 1,5 * AMI_2 + 0,5 * AMI_3) / 3,$$

където:

AM – средни разходи за амортизации през петия регулаторен период;

AM_1 , AM_2 и AM_3 – разходи за амортизации на съществуващите активи през съответната година на регулаторния период;

$AMф$ – средна стойност на годишните отчисления на съществуващите активи, придобити по безвъзмезден начин;

AMI_1 , AMI_2 и AMI_3 – разходи за амортизации на инвестициите през съответната година на регулаторния период.

По този начин коректно може да се определи стойността на амортизациите въз основа на конкретния оставащ полезен живот на съществуващите активи за всяка ценова година. За целите на ценообразуването е заложена средноаритметична стойност на разходите за амортизации на съществуващите активи за трите ценови години на петия регулаторен период, като AM_1 , AM_2 и AM_3 отразяват разходите за амортизации на съществуващите активи съответно за 2024 г., 2025 г. и 2026 г.

хил. лв.

1	Среден годишен разход за амортизации на съществуващите активи	15 535
2	Годишни амортизационни отчисления на безвъзмездно придобитите активи	-11 114

3	Амортизация на инвестициите	3 041
4	Среден годишен разход за амортизации	7 462

3. Регулаторна база на активите

3.1. Балансова стойност на съществуващите активи

$$AB = A - \Phi - AM,$$

където:

AB – средна балансовата стойност на съществуващите активи за петия регулаторен период;

A – признатата стойност на активите, които се използват и имат полезен живот, определена на базата на цената на придобиването им;

Φ – стойността на активите, които са придобити чрез финансиране или по безвъзмезден начин, в т.ч. по грантови схеми, дарения, помощи, от клиенти и др.;

AM – амортизацията, определена за регулаторни цели, за периода на използване на възмездно придобитите активи за извършване на лицензионната дейност и изчислена чрез прилагане на линеен метод.

С оглед изчисляване на стойността на активите, балансовата стойност на активите, която ще бъде включена в РБА за периода, следва да отразява средната стойност на съществуващите възмездно придобити активи за 2021 г., 2022 г. и 2023 г. За целите на изчисляването, балансовата стойност на активите на дружеството към 31.12.2023 г. е коригирана със стойността на амортизационните отчисления за съответните ценови години от четвъртия регулаторен период. В тази връзка стойността на амортизацията за регулаторни цели, за периода на използване на възмездно придобитите активи за извършване на лицензионната дейност, следва да се определи по следната формула, която следва логиката на изчисление на стойността на активите:

$$AM = AMB + (3*AM_1 + 2*AM_2 + AM_3 - 6*AM\Phi)/3,$$

където:

AMB – стойността на натрупаната амортизация към края на базисната година;

AM_1 , AM_2 и AM_3 – разходи за амортизации на съществуващите активи през съответната година на регулаторния период;

$AM\Phi$ – стойността на годишните отчисления на съществуващите активи, придобити по безвъзмезден начин.

1	Балансова стойност на активите към 31.12.2023 г.	120 316
2	Балансова стойност на активите, придобити по безвъзмезден начин	89 952
3	Средна стойност за периода на изведени от експлоатация активи	35
4	Призната балансова стойност на активите към 31.12.2023 г. (р.1-р.2- р.3)	30 329
5	Средна стойност на амортизациите $(3*AM_1 + 2*AM_2 + AM_3 - 6*AM\Phi)/3$	8 841
6	Средна балансова стойност на съществуващите активи за регулаторния период (р.4-р.5)	21 488

3.2. Среден номинален размер на инвестициите

$$I = (2,5*I_1 + 1,5*I_2 + I_3)/3$$

където:

I – среден номинален размер на инвестициите за регулаторния период, хил. лв.;

I_1 , I_2 и I_3 – прогнозни нетни инвестиции през съответната ценова година, хил. лв.

Прогнозните нетни инвестиции отразяват прогнозната стойност на инвестициите за съответната година, намалени с инвестициите в активи, придобити по безвъзмезден начин, и амортизациите на възмездно придобитите активи.

С оглед точното позициониране на направените инвестиции през годината и коректното им включване в РБА, за целите на ценообразуването се приема, че всички инвестиции за съответната година са извършени по средата на годината и дружеството следва да реализира възвръщаемост само за половината от годината, през която е извършена инвестицията. Прилагайки горната формула, средният номинален размер на инвестициите е изчислен в размер на 39 981 хил. лв.

3.3. Необходим оборотен капитал

Съгласно чл. 14, ал. 8 от НРЦЕЕ в случай, че дружеството не представи информация и необходимите документи за изчисляването на необходимия оборотен капитал или КЕВР приеме, че стойността на оборотния капитал е необоснована, то неговата стойност се определя като не по-висока от 1/8 от утвърдените годишни оперативни парични разходи за лицензионната дейност, като не се включват разходи за амортизации и разходи за обезценка на несъбираеми вземания. В тази връзка е извършена корекция по отношение на заявления от дружеството необходим оборотен капитал, в резултат на която необходимият оборотен капитал е изчислен в размер на 4 461 хил. лв.

4. Експлоатационни и административни разходи за дейността „разпределение на тягова електрическа енергия“

При изчисляване на експлоатационните и административни разходи за дейността „разпределение на тягова електрическа енергия“ са взети предвид стойността на заявените от дружеството разходи за експлоатация и поддръжка, административните разходи и разходите с общо предназначение, които са намалени с разходите за закупена електрическа енергия за технологичен разход. В тази връзка експлоатационните и административни разходи за дейността „разпределение на тягова електрическа енергия“ са изчислени в размер на 43 149 хил. лв.

5. Норма на възвръщаемост

Не са извършвани корекции на предложената от ДП НКЖИ стойност на нормата на възвръщаемост в размер на 1,17%.

6. Корекции съгласно чл. 38, ал. 5 и ал. 9 от НРЦЕЕ

Според чл. 3, ал. 2, т. 2, предл. 2 от НРЦЕЕ при метода за ценово регулиране „горна граница на приходи“ Комисията след проведен регулаторен преглед утвърждава цени и необходими годишни приходи на енергийните предприятия за първата година от регулаторния период и може да ги изменя в края на всяка ценова година или в края на регулаторния период в съответствие с глава трета от НРЦЕЕ. В тази връзка според чл. 38, ал. 5 от НРЦЕЕ при този метод за ценово регулиране КЕВР прилага и за първата година от регулаторния период корекция с инвестиции, като корекцията отразява неизпълнението на инвестиционната програма за предходния регулаторен период, намалено с приложените през ценовите му периоди годишни корекции за инвестиции. Съгласно чл. 38, ал. 7 от НРЦЕЕ при прилагане на метода "горна граница на приходи" се извършва и корекция с фактора Z, като в чл. 38, ал. 9 от НРЦЕЕ е предвидена възможност за първата година от регулаторния период КЕВР да приложи корекция с фактора Z.

6.1. Корекция съгласно чл. 38, ал. 5 от НРЦЕЕ

По отношение на извършените от ДП НКЖИ инвестиции е приложена корекция на необходимите годишни приходи на дружеството, отразяваща отклоненията между прогнозни и отчетени инвестиции за предходния регулаторен период, в размер на 1 773 хил. лв.

		2020 г. (И1)	2021 г. (И2)	2023 г. (И2)
		отчет	отчет	отчет
1	Инвестиции – общо, хил. лв.	7 153	28 879	15 137
2	Активи, придобити чрез финансиране/присъединявания, хил. лв.	1 247	26 134	5 442
3	Нетна амортизация, Ап, хил. лв.	712	410	1 448
4	Номинален размер на инвестициите, хил. лв. (р.1-р.2-р.3)	5 195	2 335	8 247
5	Среден номинален размер на инвестициите, хил. лв. $I = (2,5*И1 + 1,5*И2 + 0,5*И3)/3$	6 871		
6	Среден номинален размер на инвестициите, утвърден за регулаторния период с Решение № Ц-30 от 01.07.2019 г., хил. лв.	9 191		
7	Среден годишен разход за амортизации на инвестициите $(2,5*A1 + 1,5*A2 + 0,5*A3)/3$, съгласно стойностите, посочени на р.3, хил. лв.	1 040		
8	Среден годишен разход за амортизации на инвестициите, утвърден за регулаторния период с Решение № Ц-30 от 01.07.2019 г., хил. лв.	1 435		
9	Корекции по чл. 38, ал. 4, т. 3 от НРЦЕЕ приложени за предходни ценови години	-157		
10	Корекция по чл. 38, ал. 4, т. 3 от НРЦЕЕ $(р.5-р.6)*1,15\%*3+(р.7-р.8)*3-р.9$	-1 109		

6.2. Корекция по чл. 38, ал. 9 от НРЦЕЕ

Приложена е корекция на необходимите годишни приходи на дружеството с фактора Z, на стойност 1 610 хил. лв. Съгласно чл. 38, ал. 7 от НРЦЕЕ корекцията с фактора Z се изчислява по следната формула:

$$Z_t = \left(P_{утв.} - E_{прог.} * \frac{TR_{одоб. \%}}{1 - TR_{одоб. \%}} * Ц_{тр.} \right)_{t-1} - \left(P_{отч.} - E_{отч.} * \frac{TR_{одоб. \%}}{1 - TR_{одоб. \%}} * Ц_{тр.1} \right)_{t-1} \pm P_{t-2}$$

където:

$P_{утв.}$ – утвърдените необходими приходи на дружеството – 42 984 хил. лв.;

$P_{отч.}$ – отчетени приходи в размер на 39 278 хил. лв. съгласно представената от ДП НКЖИ информация относно отчетени количества разпределена тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт и приходи по регулирани цени за периода от 01.07.2023 г. до 30.04.2024 г., както и прогноза за месеците май и юни 2024 г.;

$E_{прог.}$ – прогнозни количества пренесена електрическа енергия – 327 160 MWh;

$E_{отч.}$ – отчетени количества пренесена електрическа енергия – 299 645 MWh, съгласно представената от ДП НКЖИ информация относно отчетени количества разпределена тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт и приходи по регулирани цени за периода от 01.07.2023 г. до 30.04.2024 г., както и прогноза за месеците май и юни 2024 г.;

$TR_{одоб.}$ – одобрени технологични разходи за регулаторния период – 4,7%;

$Ц_{тр.}$ – утвърдената прогнозна пазарна цена по чл. 37в от НРЦЕЕ, по която електроразпределителните дружества купуват електрическа енергия за покриване на технологичните разходи, към която са прибавени цени за достъп и пренос до/през

електропреносната мрежа, цена за задължения към обществото и разходи за балансиране съгласно Решение № Ц-14 от 30.06.2023 г. на КЕВР;

Ц_{тп.1} – цена, изчислена по реда на чл. 38, ал. 8, т. 1 от НРЦЕЕ, по която електроразпределителните дружества са закупили електрическа енергия за покриване на технологичните разходи, към която са прибавени цени за достъп и пренос до/през електропреносната мрежа, цена за задължения към обществото и разходи за балансиране съгласно Решение № Ц-14 от 30.06.2023 г. на КЕВР;

В резултат на направените изчисления на ценообразуващите елементи, цената за разпределение на тягова електрическа енергия по железопътните мрежи за първата ценова година на петия регулаторен период е в размер на 0,1486 лв./kWh, без ДДС, при необходими годишни приходи – 44 422 хил. лв. и пренесена електрическа енергия – 298 940 MWh.

На основание чл. 43, ал. 6 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, във връзка с чл. 13, ал. 5, т. 2 от Закона за енергетиката, предлагаме Комисията да вземе следните

РЕШЕНИЯ:

- 1. Да приеме доклада;**
- 2. Да насрочи открито заседание за разглеждане на доклада по т. 1, на което да бъдат поканени представители на заявителите, като се осигури и възможност за дистанционно участие;**
- 3. Приетият доклад, датата и часът на откритото заседание да бъдат оповестени на интернет страницата на КЕВР.**